Ministerie van Financiën

AFGESCHERMD
TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Directe Belastingen & Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Kamerbrief onderzoek inkoopfaciliteit beursfondsen

Datum
22 september 2023

Notanummer
2023-0000213064

Bijlagen
3

Aanleiding

Op 6 oktober 2022 hebben de leden Nijboer en Van Weyenberg een motie ingediend met het verzoek de fiscale behandeling van eigen aandelen in de dividendbelasting kritisch tegen het licht te houden en de Kamer hierover te informeren (**bijlage 1**). Deze motie is aangenomen. Naar aanleiding van deze motie hebben wij onderzoek gedaan naar de zogenoemde inkoopvrijstelling in de dividendbelasting voor beursaandelen (artikel 4c Wet DB 1965, de inkoopfaciliteit). De uitkomsten van dit onderzoek hebben wij beschreven in een kamerbrief die wij thans aan u voorleggen. Met deze Kamerbrief voldoet u aan de hiervoor genoemde motie.

De afronding van deze brief heeft gelijktijdig plaatsgevonden met de Algemene Politieke Beschouwingen (APB). Tijdens de APB is een motie aangenomen waarvan de voorstellen -via een nog in te dienen amendement- ook dekking via het belasten van de inkoop van eigen aandelen zou inhouden (**bijlage 2**). Het aangekondigde amendement lijkt alle vormen van vrijgestelde aandeleninkoop, waaronder inkopen ter tijdelijke belegging in verband met werknemersopties en open-end beleggingsfondsen, te willen afschaffen. De onderhavige Kamerbrief ziet alleen op de inkoopfaciliteit voor beursfondsen. In de nadere informatie over de motie -ten behoeve van een nog uit te werken amendement- zullen wij de verschillen uiteenzetten en uiteenzetten welke consequenties verbonden zijn aan een afschaffing van de inkoopfaciliteit voor beursfondsen, maar eveneens welke consequenties er zouden zijn als andere vormen van vrijgestelde aandeleninkoop zouden worden afgeschaft.

26.09.23

Beslispunten

1. Stemt u in met het zo snel mogelijk verzenden van bijgaande Kamerbrief (**bijlage 3**) naar de Tweede Kamer als reactie op de motie van de heer Nijboer en de heer van Weyenberg? Indien akkoord, verzoeken wij u de brief te ondertekenen.
2. Daarnaast vragen wij u akkoord te gaan met het openbaar maken van deze nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's.

ja, nie aanpassing pagina 5
ja
Mee

vraag: Wat gebeurt er bij een speciaal tarief van bijvoorbeeld 5% of 7.5%. ipv 15% bij afschaffing?

uitzicht IVM AFB/BP.

Kernpunten

- Gelet op de media-aandacht rondom het onderwerp aandeleninkoop door beursfondsen[1], hebben wij de aangenomen motie van de heer Nijboer en de heer Van Weyenberg opgevat als een verzoek om onderzoek te doen naar de zogenoemde inkoopfaciliteit voor beursfondsen in artikel 4c van de Wet op de dividendbelasting 1965 (Wet DB 1965).
- Wij adviseren u de Tweede Kamer door middel van een brief te informeren over de uitkomsten van dit onderzoek en daarmee te voldoen aan de motie. Wij leggen u daarvoor deze Kamerbrief voor (**bijlage 3**).
- In de Kamerbrief wordt ingegaan op de (economische) redenen die worden aangevoerd ter rechtvaardiging van aandeleninkoopprogramma's en de rol van de inkoopfaciliteit daarbij. Daarvoor hebben wij enkele organisaties benaderd voor input. Daarnaast wordt uitgelegd hoe de inkoop van aandelen in de dividendbelasting wordt behandeld. De achtergrond voor invoering van de inkoopfaciliteit komt eveneens aan de orde. Tot slot bevat de Kamerbrief een summier rechtsvergelijkend onderzoek naar de fiscale behandeling van inkoop van aandelen in omringende landen.
- Gelet op de demissionaire status van het kabinet, is voor de Kamerbrief gekozen voor een neutrale toon. Wel benoemen wij de hiervoor genoemde motie tot afschaffing van de fiscale faciliteiten voor aandeleninkoop. Wij zijn van mening dat de faciliteit over het algemeen goed werkt en de fiscale behandeling van inkoop van aandelen internationaal gezien ook in lijn is met andere (omringende) landen.
- Omdat wij verwachten dat dit onderwerp ook weer politieke aandacht krijgt tijdens de behandeling van het pakket Belastingplan 2024, stellen wij voor om de brief na uw akkoord zo spoedig mogelijk naar de Tweede Kamer te sturen.

Toelichting

- Ten behoeve van het onderzoek hebben wij VNO-NCW, Eumedion en de Vereniging van Effectenbezitters benaderd om hun zienwijze te delen over inkoopprogramma's in het algemeen. Daarnaast hebben wij gevraagd welke rol de inkoopfaciliteit in dit kader vervuld.
- De belangrijkste bevindingen uit het onderzoek kunnen als volgt worden samengevat.
- De inkoop van aandelen is een strategisch instrument dat door ongeveer de helft van de in Nederland gevestigde beursfondsen wordt gebruikt.
- Overtollige kasposities die niet door de beursfondsen kunnen worden geherinvesteerd worden gebruikt om de aandeelhouders te belonen. Distributie van cash aan de aandeelhouders vindt in de meeste gevallen plaats door een combinatie van dividenduitkeringen en inkoop van aandelen. De drie organisaties hebben aangegeven dat er verschillende bedrijfseconomische redenen zijn voor een beursfonds om te kiezen voor de inkoop van aandelen waaronder het voeren van een consistent dividendbeleid en het waarborgen van de waardeontwikkeling van aandelen.
- De inkoop van aandelen is in beginsel belast in de dividendbelasting. Voor specifieke situaties geldt er een vrijstelling. Een van die vrijstellingen betreft de inkoopfaciliteit.
- De inkoopfaciliteit is in 2001 ingevoerd om te voorkomen dat de Nederlandse behandeling van de inkoop van beursaandelen de performance van Nederlandse beursgenoteerde vennootschappen ten opzichte van buitenlandse concurrenten nadelig zou beïnvloeden. De inkoop van aandelen in omringende

[1] Zie bijvoorbeeld het artikel van het Financieel Dagblad van 30 november 2022: 'Het extraatje voor aandeelhouders: verslavend voor beleggers én bedrijven'.

landen is namelijk in de meeste gevallen niet belast in de dividendbelasting. Deze omstandigheden zijn niet gewijzigd.

- Toepassing van de inkoopfaciliteit kan alleen onder zeer strenge voorwaarden. De belangrijkste voorwaarde is dat er in het jaar van inkoop ook een contant dividend wordt uitgekeerd waarover wel dividendbelasting wordt geheven. Dit contant dividend moet minimaal gelijk zijn aan het gemiddelde bedrag aan dividend in contanten die in vijf voorafgaande kalenderjaren zijn uitgekeerd.
- Van de drie organisaties begrijpen wij dat het afschaffen van de faciliteit een belemmerende werking zal hebben op het kapitaalallocatiebeleid van het Nederlandse beursgenoteerde bedrijfsleven. Inkoop van eigen aandelen zonder inkoopfaciliteit in de dividendbelasting komt voor rekening van de beursfondsen zelf. De reden hiervoor is dat bij de inkoop van aandelen niet bekend is wie de verkopende aandeelhouder is en deze aandeelhouder zelf niet op de hoogte is dat er dividendbelasting verschuldigd is over de transactie. De dividendbelasting kan dus niet worden verrekend of teruggevraagd. De dividendbelasting die drukt op de inkoop van aandelen zijn daarmee directe kosten voor het beursfonds.
- De organisaties hebben aangegeven dat zonder de inkoopfaciliteit de transactie te kostbaar is en dus op zoeken moeten gaan naar alternatieven voor de huidige inkoopprogramma's. Hierbij kan worden gedacht aan een andere vorm van onbelaste distributie, zoals een onbelaste kapitaalteruggaaf. Dit kan echter niet onbeperkt en heeft ook niet alle genoemde bedrijfseconomische voordelen die de inkoop van aandelen wel heeft.
- Een afschaffing van de faciliteit zou daarnaast kunnen betekenen dat de beursfondsen uitwijken naar andere landen. Daarbij wordt opgemerkt dat omringende landen in de meeste gevallen geen dividendbelasting heffen over de inkoop van aandelen dan wel een vergelijkbare faciliteit hebben.
- Kortom, de heffing van dividendbelasting over de inkoop van eigen aandelen, zonder vrijstelling, heeft volgens de organisaties mogelijk gevolgen voor waardering van de Nederlandse beursfondsen in vergelijking met buitenlandse beursgenoteerde bedrijven. Dit schaadt de Nederlandse internationale concurrentiepositie en staat haaks op de reden van invoering van de faciliteit.
- Uit een artikel van het Financieel Dagblad dat de 25 grootste Nederlandse beursfondsen in 2021 voor een bedrag van € 27,3 miljard aan aandelen hebben ingekocht. Niet bekend is in hoeverre daar gebruik is gemaakt van de inkoopfaciliteit. Dit is ook niet bekend bij de Belastingdienst omdat niet alle informatie voorhanden is. Voor de volledig vrijgestelde situaties waarin er geen aangifteplicht is wordt namelijk niet opgegeven of er gebruik wordt gemaakt van de faciliteit.
- Tot slot is het moeilijk in te schatten wat de opbrengst zou zijn bij het vervallen van de inkoopfaciliteit. De verwachting is dat slechts een zeer klein deel van de inkoop van aandelen zal worden voortgezet als aandeleninkoop, door het fiscaal ongunstige effect van brutering zonder mogelijkheid van verrekening. Voor het overige zal naar verwachting een deel als reguliere dividenduitkering worden belast en een ander deel zal op onbelaste wijze worden uitgekeerd als kapitaalteruggave of op andere wijze buiten de grondslag van de dividendbelasting blijven. Daarnaast kan, zoals aangegeven, afschaffing van de inkoopfaciliteit mogelijk tot gevolg hebben dat beursfondsen Nederland verlaten. Door vertrek of vestiging en de impact van wijzigingen in het inkoopbeleid van grote beursfondsen kan de opbrengst hierdoor van jaar tot jaar aanzienlijk fluctueren. Gelet op al deze factoren

hebben wij de opbrengst die samenhangt met de afschaffing van de faciliteit geraamd € 802 miljoen.

Communicatie
Omdat de aandeleninkoop als dekkingsmaatregel, met een opbrengst van 1,2 miljard euro, is genoemd in de motie van Kamerlid Klaver c.s. (zie hierna) is er (indirect) veel media-aandacht voor het onderwerp aandeleninkoop. Er wordt daarom voorgesteld proactieve communicatie in de vorm van een nieuwsbericht en woordvoeringslijn op te stellen.

Politieke/bestuurlijke context
Tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen van 21 september 2023 heeft het Kamerlid Klaver met verschillende andere Kamerleden een motie ingediend. Deze motie is op dezelfde dag aangenomen. In de motie wordt opgemerkt dat de voorstellen uit de motie bij amendement gedekt zullen worden met het belasten van de inkoop van eigen aandelen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.